

Projekt SIPVZ

Tvorba a využití výukových materiálů v elektronické podobě

Zkušenosti z realizace projektu

I. Využití výukových materiálů v elektronické podobě

Využití výukových materiálů v elektronické podobě v běžných třídách bylo řešeno nákupem notebooku, dataprojektoru a přenosné projekční plochy.

Za přínosné pro všechny školy považujeme zjištění, že existuje dataprojektor InFocus LP 600, vybavený tzv. LitePortem. Ten umožňuje promítat obrázky formátu JPG přímo z USB Flash memory, tj. bez použití počítače.

Po propojení projektoru na USB port lze tlačítka Previous / Next dálkového ovladače postupovat mezi snímky PowerPointové prezentace.

II. Tvorba výukových materiálů v elektronické podobě

V rámci projektu jsme vytvořili program *Krásná zahrada* a videofilm *Štíhlé vřeteno jabloní*. Program *Krásná zahrada* vznikl úpravou CAD programu Sadovnická projekce.

Informace o tomto programu, jeho demoverze a prezentace předvádějící hlavní funkce programu je na našich stránkách www.zas-me.cz. Program byl upraven tak, aby co nejlépe vyhovoval pro výuku nejen na zahradnických školách, ale i pro výuku např. přírodopisu nebo pro zájmovou činnost na základních a středních školách.

Studenti si v půdoryse navrhnu kompozici okrasné zahrady. Při návrhu používají panely nástrojů a databanku rostlin. Výsledek si mohou prohlédnout v prostorovém zobrazení. Mohou si také prohlédnout zahradu po zadaném počtu roků (růst dřevin), barevné změny v průběhu roku a zastínění v libovolnou denní a roční dobu.

V rámci projektu byla přepracována databanka rostlin, doplněna novými kresbami a fotografiemi. Přepracování databanky rostlin pro výukové účely umožňuje využít program i ke studiu a zkoušení. V programu je nápověda, příručka v elektronické podobě vhodné k tisku a ukázky projektů.

V souladu s metodikou poskytne autor poskytovateli bezúplatnou licenční smlouvu s oprávněním poskytovatele udělit licenci k bezplatnému užívání formou podlicenční smlouvy i třetím osobám. Vzhledem k tomu, že program byl odvozen ze Sadovnické projekce, jejímž vývojem autor Karel Rys strávil mnoho tisíc hodin, bude tato licence omezena jen na školy nebo školská či vzdělávací zařízení pro nevýdělečné užití ke své vnitřní potřebě. Uživatelé se při objednávce zaváží k respektování licenčních podmínek. Program je možné si objednat za režijní cenu 100 Kč.

Videofilm *Štíhlé vřeteno jabloní* jsme vytvořili s použitím stávajícího vybavení kamerou i stříhovým SW. Videofilm je k dispozici ve formátu WMV na našich stránkách www.zas-me.cz, pro zájemce i na kazetě VHS nebo DVD za režijní cenu 100 Kč.

III. Převod do elektronické podoby - digitalizace

Technické řešení využívá běžně dostupný HW a SW.

Digitalizace obrázků: pro rozměry do A4 scanner, větší rozměry digitální fotoaparát. Pro digitalizaci velkého množství diapositivů je vhodný např. scanner Canon 9950F. Ten sejmě najednou 12 diapositivů v rámečcích nebo 5 proužků kinofilmu po 6 snímcích a rozdělí je na jednotlivé snímky.

Digitalizace audio: výstup z magnetofonu nebo gramofonu připojíme na vstup zvukové karty. K záznamu případně úpravě digitalizovaného zvuku postačí freeware, např.

Audiograbber nebo Audacity. Za pomoci těchto programů lze audiozáznamy komprimovat, např. do formátu MP3.

Digitalizace video: k digitalizaci lze použít TV kartu, grafickou kartu VIVO (Video IN, Video OUT), digitální kamera s analogovým vstupem nebo spec. digitalizační (grabovací) převodník.

My používáme kameru Canon MV 830i s analogovým vstupem a SW Pinnacle Studio 9 Plus

Problematika autorských práv

Jedná se o složitou problematiku, ke které zatím neexistuje jednoznačný výklad. Některé materiály k autorskému zákonu jsou na: http://www.e-gram.cz/Vyukove_materialy.htm

Dále uvádíme výňatky z AZ č. 121/2000 Sb., které považujeme za významné ve školství. Pro použití digitalizovaných výukových materiálů je dle našeho názoru důležitý § 37 odst. 2.

§ 2 Dílo (1) Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je **jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora** (je statisticky vyloučeno, že by dvě osoby vytvořily totéž dílo nezávisle na sobě) a je **vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam** (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo **slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební**, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, **dílo fotografické** a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo **audiovizuální**, jako je dílo kinematografické, dílo **výtvarné**, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

U počítačového programu, databázi a fotografií stačí ke vzniku ochrany pouze původnost (§ 2 odst. 2)

§ 27 (1) Majetková práva trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.

§ 30 (1) Za užití díla podle tohoto zákona se nepovažuje užití pro osobní potřebu; to neplatí pro zhotovení rozmnoženiny počítačového programu či elektronické databáze ...

§ 31 Citace Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

- a) **cituje ve svém díle** v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů,
- b) **zařadí do svého samostatného díla** vědeckého, kritického, odborného nebo do díla určeného **k vyučovacím účelům**, pro objasnění jeho obsahu, drobná celá zveřejněná díla,
- c) **užije zveřejněné dílo v přednášce výlučně k účelům vědeckým nebo vyučovacím či k jiným vzdělávacím účelům; vždy je však nutno uvést jméno autora**, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

§ 35 Užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního

(2) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nevydělečně užije dílo při školních představeních, v nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) **Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nevydělečně ke své vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).**

§ 37 Užití díla rozmnožováním a rozšiřováním rozmnoženin

(1) Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv a jiné nevýdělečné školské, vzdělávací a kulturní zařízení, zhotoví-li rozmnoženinu díla pro své archivní a konzervační účely.

(2) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

a) zhotoví při užití díla **dočasnou nebo náhodnou rozmnoženinu díla v elektronické podobě, která nemá samostatný hospodářský význam, jejímž účelem je umožnit snadnější využití díla, a jejíž zhotovení je nedílnou a nezbytnou součástí technologického postupu zpřístupnění díla**, včetně takové rozmnoženiny, která umožňuje účinné fungování přenosového systému,

Citace z: http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=103621&CAI=2842

Zveřejní-li např. učitel na www stránkách školy učební text, který je autorským dílem, pak je tento text v plném rozsahu chráněn autorským zákonem, žáci či jiní zájemci mají bez souhlasu vyučujícího – autora pouze právo užít jej pro svou vlastní osobní potřebu (tedy např. ke studiu) nebo v případech, kdy tak výslovně stanoví zákon (např. citace).

Bez souhlasu autora tak není ani možné, aby si např. škola pořídila záznam televizního vysílání na videokazetách a následně ho zpřístupňovala žákům či jiným osobám ve společenské místnosti.

Vypálení hudebního CD nebo DVD s filmem není porušením autorského práva, pokud tak činím pouze pro sebe (tedy vlastní osobní potřebu), nikoli však již např. pro spolužáky. Stejně tak není porušením autorského práva, pokud si pořídím tiskovou rozmnoženinu (např. článku) faxem nebo si ji nechám pořídít ve školní knihovně na kopírce, volným užitím již však není, pokud pořídím kopie článku pro všechny spolužáky.

Ani pro vlastní osobní potřebu si však nesmím pořídít rozmnoženinu počítačového programu nebo elektronické databáze.

Vypálené CD, které si pořídím pro sebe, nemohu následně ani jinému prodat či darovat.

K digitalizaci jako jednomu ze způsobu užití (rozmnožování ve smyslu § 13) již existujícího autorského díla je třeba svolení autora.